

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISK DAGBLADET

Laupäeval, 13. apr. 1974

Nr. 29 (3917)

16. aastakäik

Vangid paluvad vabastust vene riikkondsusest

MOSKVA (EPL) – Viis poliitilist vangi N. Liidu karistuslaagrites on teatanud N. Liidu valitsusele kirjalikult, et nad paluvad end kodakondsusest vabastada ja et neid kohtu poolt määratud karistusaja lõpus saadetakse maalt välja.

Kirja pealkirjaks on "Gulag nr. 74", mis viitab ühelt poolt Solženitsõni romaanile "Gulag-arhipelaag" teiselt poolt märgib, et vangid viibivad karistuslaagris nr. 74.

Seega tuleb kiri otse sellest miljööst, mida Nobeli laureaat läänemaailmale tutvustab oma romaanis. Solženitsõni karistati maalt väljasaatmisega. Viis vangi nõuavad seega endale

"lisakaristust", millist Kremli aga teatavasti väga visa on andma.

Sellepärast, et N. Liidus on sajad tuhandet inimest, kes võtaks seda erilise hüvisena, kui nad pääseksid välja rah-

vastevnaglast. Vangide palve juhib läänemaailma tähelepanu just asjaotule, et nad peavad just väljapääsemist N. Liidust tõelise vabaduse saavutamiseks.

Vaevalt neile aga vastu tul- lakse.

Baptistid Eestist stipendiaatidena Helsingi ülikoolis

HELSINGI (EPL) – Tiit Niilo ja Aleksander Bulgakov, mõlemad baptistiko- guduse jutustajad, saabusid k.a. veebruaril lõpul Helsingi, kus nad on kuni suve alguseni, kuulates loenguid ülikooli usuteaduskonnas. Soome on nad kutsutud Soome Vabakirikku (Suomen Vapaakirkko) poolt ja Helsingis asudes on nad Soome Misjoniseltsi külalistena. Tegelikult on nad olnud Soomes juba m.a. sügisest. Olid varem kristlikus rahvaukoolis Santalas ja Hämeenlinnas nelipühilaste Piibli- pistus.

Soome vabakirikute ajalehe toimetaja on neid küsitanud. "Me ei ole veel võimalised võrdlema nüüsgude liidu ja soome koguduste elu, kuna olemine olnud siin nii lühikest aega," on Niilo ja Bulgakov vastanud sellekohasele küsi- musele üksmeelselt. Nad on li- sanud, et nende Soome tuleku

eemärgiks ei ole arvustamine, vaid nad tahavad tutvuneda soome usklike ja nende kogu- dustega ning õppida soome keelt. "Me ei ole tulnud siia kohtunikena vaid sõpradena," on nad toonitanud.

Intervjuus üteldakse, et Bul- gakov ja Niilo vastavad küsi- mustele väga lühidalt, sageli

vaid paari sõnaga, kuid esita- vad ise seejuures vastuküsi- musi.

"Mõned nende küsimused panevad mõtlema. Selline olu- kord tekib, kui küsitajad ja vas- taja tunnevad halvasti üksteise lähtekohti," ütleb ajakirjanik.

Järgnevalt selgub, et eesti

Järg lk 7

USA ajakirjanik: Eestis on 42 prots. noortest venelased

LOS ANGELES (VES) – 42 protsenti praeguses Eestis elavatest alla 19-aastas- test noortest on venelased ja nende emakeeleks vene keel, konstateerib Los Angeles Time toimetaja Murray Seeger, kes annab aru oma reisimuljetest Eestist, kus ta eriti on huvi tundnud venestamise vastu.

Ajakirjanik ütleb, et kui Ees- tis oli enne II maailmasõda ve- nelasi 8 prots., siis 1959 oli nen- de arv juba 20 prots. ja 1970.a. 25 protsenti. Seoses sellega on eestlaste endi protsent lang- enud 75-lt (1959) 63-le (1970). Veel kurvem on olukord Lätis, kus lätlasi on veel vaid 56,8 protsenti. Pärast on olukord Leedus, kus leedulaste osa on veel 84,1 protsenti.

M. Seeger algab oma reisi- kirjelduste seeriat sseeniga Tallinna operietenduselt Es-

tonias, kus oli suurepäraselt kändud ette "Traviata".

Ta ütleb, et kui üks lääne kü- laline, kes praegu juba mõnda aega resideerib Moskvas, oli vaadanud teatrikülastajate riietust, oli ta ütelnud: "Esi- mest korda selle kahe aasta kestel, mil ma olen viibinud N. Venes, tunnen ma end täna õh- tul (oma lihtsas riietuses) nagu alasti." Nähtavasti kontrast Tallinna ja Moskva teatripub- liku vahel on üsna suur.

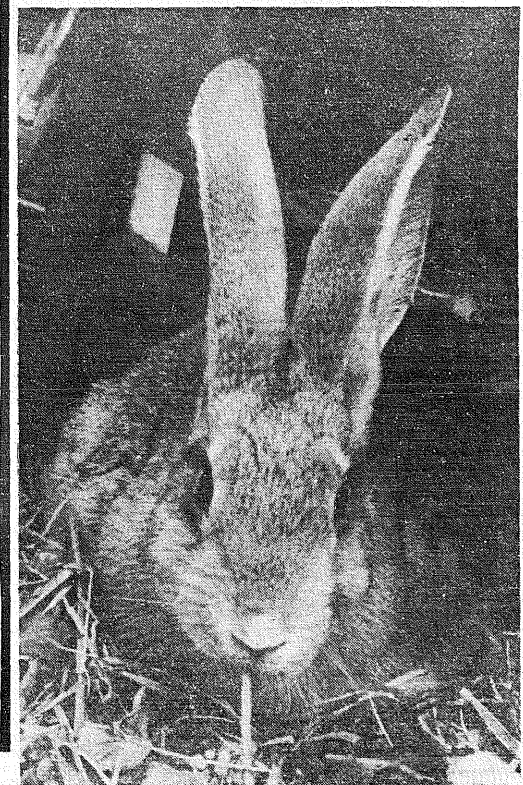
Autor jutustab edasi, et tea-

tripublikus olid mehed smo- kingis, kuid ka lääneliku löike- ga ülikondades, kandes mood- said laiu kaelasidemeid. Vas- tupidli N. Vene teatritele oli publiku hulgas olnud võrdlemisi vähe vormis sõjaväelasi ja po- litsinikke.

Naised olid olnud lihtsalt võ- luvad, kandes pikki leite. Kõigil olnud toredad soengud ning pa- ljud kandnud ehteid.

Selle kolme tunni kestel, mil etendati "Traviata", oli

Järg lk 7

Häid pühi!

ANTS PAHV

Ants Pahv 60 aastat

Eskilistunas tähistab 15. aprillil oma 60ndat juubelsünnipäeva Ants Pahv.

Ta on üldiselt tuntud ja luguspeetud agara, ahvialmis ja kindlasõnalise isikuna Eskilistuna eesti organisatsioonides.

Tulise rahvuslasena kaitses Ants Pahv mõeldud sõja ajal kodumaad kuini viimse võimaluseni, rahvuslikku tööd on ta jätkanud ka võõrsil. Ja seda põhimõttel: Vanker ise ei liigu – seda peab vedama. Mida rohkem vedajaid, seda paremad tulemused.

Rootsi eestlaskonnale üldiselt on Ants Pahvi suurimaks teeneks see, et ta pärast STE lõppemist oli üks neist aktiivseist, kes startis Eesti Päevalehe Eskilistuna-Kurireni juures.

Ants Pahvi õnnitlevad tema juubeli puhul sõbrad, tuttavad ja organisatsioonide liikmeskonnad.

Palju aastaid, palju edu ja õnne!

Kohalik elu

STOCKHOLM

Ohvitseride koosviibimine

Eesti Ohvitseride Kogu Rootsa korraldab oma liikmetele ja nende poolt kutsutud külalistele koosviibimise laupäeval, 20. aprillil Eesti Majas, Wallingatan 34 kll 19.

Õhtu kavas on päevakohaseid sõnavõtte ja kapten Villem Radli ettekannet Eesti Priirivalve asutamisel.

Hr. Põlluad võtab lauluviisid üles lõduspillil.

Pakutakse õhtuelinet ja kohvi. Osavõttust palutakse teatada hiljemalt 17/4 telefonidel 51 55 35, 93 42 83, 18 32 56 ja 35 74 06.

STOCKHOLM

Kaubaalvea juhtkond

Eesti Kaubaalvea Juhtkonna ühingu korraline aasta peakoosolek peetakse reedel, 18. aprillil kl. 18 Eesti Majas, Wallingatan 34. Päevakorras koosoleku rakendamine, 1973 aruanded, 1974 tegevuskava, valimised, koosolekul algatatud küsimused.

ESKILISTUNA

Skaudisõprade koosolek

Skaudisõprade Seltsi peakoosolek toimub laupäeval, 20. aprillil kl. 18 Viru lühikonna ruumes, Kriesensgatan 13. Päevakorras koosoleku rakendamine, aruanded, tegevuskava, eelarve, valimised, algatatud küsimused. Koik liikmed teretuhud!

Aafrikauurija peab õhtuseliskonnas pengu terve ettekande orantugangidest. "Kui nendel on paarimisaeg", jutustab uurija, "siis nad peksavad esiküpadega vastu rinda ja karjuvad umbes nii..." Uurija lasab kuuldavale metsiku mõrge.

Seepeale läheb üks lahtijaja tel-sest toasti tormab tema naile sisse: "Kallim, kas sa kutsusid mind?"

Göteborgis arutati kasvatustprobleeme

Eesti koolide inspektor Herman Rajamaa esines Göteborgi Eesti Majas ettekandega võimete, eriti lugemisvõime arengust laste juures. Kuulamas oli rohkesti lapsevanemaid.

Ettekanne puudutas ka otseselt eesti laste kasvatust ja õpetust. Muuhulgas mainis mag. Rajamaa, et paljud vanemad püüavad sundida oma lapsi pärast sundusliku koolilõppu kõrgema hariduse omandamisele.

Selles küsimuses pole põhjust ka etteheiteid teha, kuna lastel on perioode, kus huvi õpingute vastu kaob. Ent see võib hiljem tagasi tulla, mistõttu sündimine alati pole vale.

Tihti aga ei oma laps erilist andi raamatutarkuse vastu, vaid hoopis mõne praktilise ala vastu. Sarnasel juhul tuleks lasta lapsel endal valik teha.

Elavaimaks arutlusaineks koosolekul oli ikkagi eesti keele õppimine ja keele säilitamine. Eesti algkooli lõpetamine annab põhialuse, ent siirdudes pärast seda kõrgemasse rootsi kooli, hakkab

omandatud emakeel tuhmuma ja kustumagi.

Siin peaksid vanemad appi tulema, suunates noori eesti noorteorganisatsioonidesse, äratama nende huvi eesti kirjanduse vastu jne. Rajamaa soovitas eesti lastel pidada kirjavahetust teistes maades asuvate eesti noortega – nii õpiksid noored end väljendama emakeeles.

Ettekandele järgnes elav mõttevahetus. Eesti algkooli juhataja Eero Tarjus andis informatsiooni kooli töö ja tegevuse kohta, Kultuurikomitee esimees Evald Soomägi, kes on õpetaja kõrgemas rootsi koolis, võrdles eesti ja rootsi kooli. Ta leidis, et eesti kooli üks paremus seisneb meie kooli õpilaste väiksemas arvus, mistõttu tekib ka parem kontakt kogu ja kooli vahel.

Samal päeval oli Eesti Majas mängukooli laste tööd ja joonistuste näitus. Inspektor oli imponeeritud mudilaste isetegevusest ja hindas seda kõrgelt. Hiljem toimus ühine nõupidamine algkooli ja mängukooli juhatajate ja õpetajatega.

• Refleksioone

YRJÖ LEINO ROLLIST kommunistliku riigipöörde ärahoidmisel pärast sõda Soomes jutustab teatavasti tema Rootsis ajakirjanikuna tegutsenud poeg Olle Leino hiljuti ilmunud raamatus "Vem tackar Yrjö Leino" (Kes tänab Yrjö Leino).

Leino kuulus Soome valitsusse 1945-1948 kommunistliku siseministrina, olles muide tol ajal abielu Kremli poliitbüroo liikne Hertta Kuusineniga (poeg ei ole sellest abielust). Ta kandis venelaste poolt antud direktiivide ette kaitsesvägede ülemjuhatajale, kuna ta soomlasena ei soovinnud oma kodumaal muutmist Venemaa osaks.

Kremliis sai ta söimata Stalini abimehel Malenkoviilt, kes andis käsu tal ministrikohalt lahkuda. Tegelikult lahkus ta eduskunnas avaldatud umbusalduse tagajärjel. Hertta Kuusinen lahutas temast ja kommunistid kuulutasid ta olematuks. Kui näit. Olle Leino otsis kommunistliku Kansan Uutiset arhiivist hiljuti oma isa plite, siis seletati seal, et isik on nendele tundmatu. Ometi oli Yrjö Leino lehe asutajaid. Nii põhjalikult peetakse teda veel tänapäevalgi kommunistide reetjaks.

Loomulikult oli selle tõttu eriti soome kommunistidele ja Moskvale häirivaks teateks, et poeg Olle rootsi kirjakasja Timo Kärnekullil ülesandel kirjutab raamatut, mis tugineb Yrjö Leino trükitud, ent venelaste nõudel enne ilmunust hviitatud memuaaridele.

NAGU AGA SOOMES on selgunud, püüdsid venelased takistada energiliselt ka Olle Leino raamatut ilmutmist soomes (Rootsis ei ole sellealaalistest katsetest kuulda olnud, sest Rootsi asend on teistsugune – ta ei ole otseselt "käsua-lune") otestse pöördumistega kirjastus Tammi OY Jarl Hellemani poole, kellele vene suursaatkonna esindajad rõhutasid, et raamatut ilmutamine "härkis suhteid mõlema maa vahel".

"Kuna Tammi OY-i oli leping sõlmitud rootsi Kärnekulliga, siis üteldi siitpoolt, et kui teie ei julge trükkida, siis trükime meie siin ja saadame raamatut ise Soome. Selles olukorras eelistas Tammi OY (kes muide oli kirjastajaks ka Yrjö Leino põletatud memuaaridele), välja anda raamatut survele vaatamata. See on Soomesilainud 18.000 eksemplari (Rootsis ainult 3.600), mis näitab, et raamat pakus uut just mees-ajaloos paljudel, kuitugi mees-mehe-vahel on ammugi kõnelnud kommunistide pöördelaanidest 1945.

Moskvale ja kommunistidele on see tõsiasi nii õrn ja kompromiteeriv, et seda püütakse olematuks teha. Umbes samuti kui nõukogude ajaloolastele on kästud olematuks vaikida Ribbentrop-Molotovi pakki salaklauslil, mis puudustasid Belitkumi, Soomet, Poolat ja Rumeeniat. Ilmselt on aga raske ära hoida töö levikut läänlises vabaduses ja teegi Soome "kontrollitud vabaduses".

PIKANTNE ON LUGU, nagu tagantjärele selgub ka Yrjö Leino ilmunuta jäänud memuaaridega just selle tõttu, et Leino memuaare redigeeris kirjastuse ülesandel tookord toimetaja Kalevi Sorsa, kes 1972-aastast peale on Soome peaminister.

Sorsa ja Leino ühise töö villi hävitati tookordse peaministri K.A. Fagerholmi käsul, kes omakorda vastava käsu oli saanud otse vene saatkonnast. Raamatute põletamine toimus teatud hiline misega alles 1965. Vahepeal olid aga üksikud eksemplarid "rariiteedena" läinud rändama väljapoole.

Olukord on selline, et nii kommunistid, venelased kui ka ametlik Soome otsustasid Yrjö Leino maha vaikida ja olematuks teha, kuigi ilmselt just Soomele olid põhjust tänuks olla mehele, kes eelistas oma maa vabadust oma poliitilisele ideoloogiale.

See hoiak jätkub ka Olle Leino raamatut puht, mida nüüd omakorda püüti peatada. Ja kui rootsi TT andis soome teadetebüroole FNB-le teate Olle Leino sensatsioonitekkivast teosest, siis keeldus FNB teadet ajalehtedele edasi andmast. "See oli halvasti kirjutatud", ütles FNB juhataja ühele rootsi korrespondentile. Töele oluks lähem, et ka talle oli keeldumise ette kirjutatud.

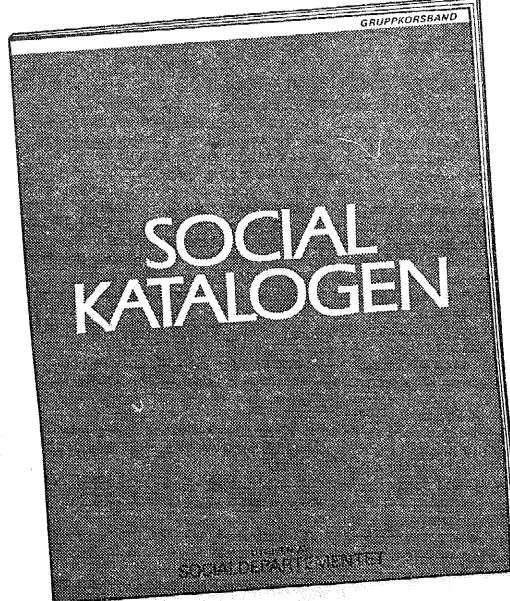
Huvitav oleks teada, kui palju vene diplomaatia vaeva näeb töö varjamiseks teistes maades?

PEAMINISTER KALEVI SORSA, keda koos Leinoga tabas memuaarraamatu ärakeelamine 1968, on saatuse kummalisel nükkel nüüd ise ärakeelaja rolli sattunud peaministri kohal. Tema oli nimelt venelaste surve edasiantjaks oma vanale kirjastusele (jälle Tammi OY!), et Solzhenitsõni "Gulag-arhiplaaigist" ei tuleks soomekeelset tõlget.

Ja ei tulegi – Soomes. Küll on aga soomekeelne versioon valmimas ja ilmunud sügisel. Ja siin on raske tõkestada töö levikut. Soome ees ei ole ju siiski veel raudgardinat.

KJ

Uus sotsiaalkataloog kõikidele!

Tuleb kirjakasti!

Sotsiaalkataloog on lihtne, sotsiaalküsimusi käsitlev teatmeteos. See annab üldist informatsiooni sotsiaalsete õiguste ja soodustuste kohta.

Selles võib lugeda rahvapensionist, ATP-st, haiguskindlustusest, vanematekindlustusest, hambaravikindlustusest ja paljust muust.

Sotsiaalkataloogis seisab ka kuhu tuleb pöörduda.

Sotsiaalkataloog on jagatud välja kõikele majapi damistele Rootsis. Rohkem eksemplare on olemas lähemas kindlustuskassas.

Säilita seda!

Sotsiaalkataloogi väljastab

SOCIALDEPARTEMENTET

Richard Koolmeister Andke meie Kristus tagasi

Kui Jeesus seisib läbipekstult, kibuvitsust krooni ja purpurkuuga napp-kuningaks tehtult juutide ees, ütles roomlane Pilaatus: "Ennää inimest! "Delfis, kus Pilaatuse nimi esineb müürikirjas paljude teiste nime kõrval, on Apolloni templi kuulsad sõnad – "Tunne iseennast" – parimaks tõlgenduseks Pilaatuse sõnadele: Tundke, saage aru, et ta ei ole jumal, vaid on ainult inimene.

Aga need, kes süüdistasid Jeesust, ei tahtnud või ei suutnud sel- last aru saada, nendel oli ainult üks soov: "Poo (löö) risti!"

Nädala esimesel päeval, kui Jeesuse sõbrad seisid nõutult tühja hana ees ja nutsid, küsiti neilt, miks nad ahastavad. Nende vastus oli: Andke meile Jeesus tagasi! Ja ometigi oli ju nõnda, et see kes Jeesuse ära andis, oli Jeesuse ja nende sõber.

Kuidas oli see võimalik? Tuli see auhahnusest, kadedusest, sall- jatsest, inimlikust rumalusest või koguni rahaahnusest? Kui recu- tust silmad viimaks avanesid, tuli tema soov – andke Jeesus tagasi – liast hilja.

Näib nagu oleks vahepeal aeg seisma jäänud, sest me kuuleme tänapäeval ikka valjemaks minevat hüüet: Andke meile Kristus tagasi!

Mis on siis juhtunud? Jeesus elas oma mõrvarite ajast üle. Teda ega tema õpetust ei soodetud hävitada. Aga siis tulid uued sõbrad. See, mis ebaõnne- sus vaenlastel, õnnestus sõpradel.

Nad jätsid Jeesuse lihtsalt kõrvale, töid välja pilte, sümboleid ja loosungeid ning asendasid teda ennast, nagu sellest teab jutustada kirikuajalugu.

Aga see protsess jätkub. Uued isikud astuvad esile, et demon- streerida oma revolutsioonilist või patitsifitseeritud Kristuse pili- dega.

Ei ole siis ime, et nõudmine muutub tungivamaks: Andke Kristus tagasi! Tänapäeva keeles tähendab see lihtsalt: tunne, saa kord aru, et sina ei ole jumal, vaid oled ainult surelik inimene, keda teeb eluks kõlblikuks ainult usk selsesse, kes end ohverdas inimkonna pärast ning sinulki ootab ennastsalgavat armastust.

Jaanuarikuu alguses avaldas Mala Mathiesen (Eesti Päevaleht 5. jaan. 74) artikli "Pagulaseest- luse identiteet" kus ta esitas provo- kativse küsimuse: mis on öieti Eesti kultuur? Ta leiendas samal kohal kultuurimõistet ka kõigile nelle ajendele, mis tingivad eest- laste reaktsioone ühes või teises olukorras või ühe ehk teise nähte puhul.

Silamaani pole ta mingit vastust saanud – mis on ka päris mõiste- tav, sest kultuurimõiste analüü- simine on üks tülikas ja raske asi. Tõenäoliselt ei tea vist keegi mis see täpselt on ja kuidas siis rääkida millegist, kui ei tea mis see on?

On aga päris kindel, et eesti kee- les on toimunud kultuuri mõiste in- flatsioon: meil on näiteks pillukul- tuur ja kehakultuur, kodukultuur ja valmukultuur, kölakultuur ja linna- ja linnakultuur jne. Inglise keele piirkondades asendab kõike seda üksik sõna: "civilisation". Sholane Kenneth Clark ongi aval- danud suurepärase raamatu Eu- roopa kultuuri arengu kohta mille tiitlik on lihtsalt "Civilisation".

Ometi – olen ikkagi leidnud ühe teate muistsete eestlaste skulp- tuurikunstist, ja see on Henriku Lihvima Kroomikas (XXIV.5. 5. 1200): "Ja Virumaa rajamall ris- tisid nad kolm küla sääl, kus oli mägi ja see üpris ilus mets (arva- tavasti Ebavere mäel Väike- Maarjas), milles kohaliku rahva jutustuse järele olevat sindunud saarlase jumal, keda Tarapitakse hüütakse, ja kust palgast see ole- vat Saaremaale lennanud. Ja see- sinane teine preester (küllap Hen- rik ise – tõlkija märkus) käis ringi ning ralus maha kujud ning nende jumalakujutused, mis sääl olid valmistatud, aga rahvas imetles, et seejuures verd ei voolanud, ja nad uskusid veel enam preestri õpetust".

Selle teksti järele näib tegu olnud punu- või tekstiilskulptuuridega, aga see ei annaks vähimatki võimalust võrdlemiseks Vahemere äärsate rahvaste ülvõlmisa marmor- ja pronkskultuurse loominguga. Siiski peaks järgmise Eesti Kun- stiajaloo kirjutaja seda fakti teadma ning arvestama.

Nagu muuseumis ja mõõdamines

omale luua kirjakeelt. Islandi saa- rel istusid samal ajal mehed ras- vaküünale valgel ja kirjutajale saagasiid pergamentile. Ajaloola- ne P. P. Rebane ütleb eestlaste kirjaoskamatus kohta järgmist:

"Kui üks ühiskond on ala-arene- kos, siis selle põhilised seadused ja kombed on kas sisse juurdunud nii et need ei vaja ülesmärkimist, või on nii lihtsad, et need seisavad peas selleks ettenähtud isikutele. Kirju- tamine muutub vajaduseks, kui institutsioonid ja vahekorrad muutuvad komplikseeritult. Näh- tavasti ei omanud vanad eestlased küllalt komplekteet ühiskonnakor- raldust, mis oleks nõudnud tarvi- tusele võtta kirja. Kui vahendit seaduste ja vahekorrate fikseer- rimiseks" (Tulimud nr. 3-1973, Eesti ajaloo varusemalt all- kaista).

Ikka ja jälle esineb kõne- ja kir- jamehi, kes väidavad, et eestlastel on "vana ja kõrg kultuur" – viimati Leo Karupää (E. Päeva- leht 27.3.74) ja Ilmar Arens (E. Päevaleht 30.3.74).

Nisuguseid väiteid kuulates või lugedes tekib alati see piirlik kü-

Mõttevahetus: Kui vana on meie kultuur?

kuigi temagi ei tea üldse, mis asi kultuur kui selline on.

Kuigi võib arvata tema tekstide järele et mõiste "Civilisation" (tsivilisatsioon) on inimese viis ja võime iseennast ja oma ümbrust vaadelda mõista, tõlgendada ja kujundada. Muide on huvitav siis märkida, et Clark olnust Skan- dinaavia rahvastele sel puhul alns- kas teeneks navigeerimiskunsti väljaarendamine, mille tõttu sule- tud Vahemere kultuuri muutus oo- keanikultuuriks, ja küllap tuleks siin arvestada ka meie saarlasi kes Läänemere vikingitena purjetasid vähimalt Taani väinadeni ja kui uskuda Fr. R. Kreutzwaldi siis ka Islandini.

Et nad nell meresõitudel aga mitte kultuurilisi huvisid ei osuta- nud, kinnitab see fakt, et a. 1208 kui algas nn. muistne vabadusvõitlus ei tundnud eestlased ei kirjutami- se ega lugemiskunsti, et tundnud nad ei kivilraimist ega müürle- hitamist, kuigi nad oskasid teiste ehitet mõürisid lõhkuda ja kind- lasti olid näinud nii Visby kui Sig- tunas, Listeris ja Andalil raatuid ja nikerdatud kujusidki.

on seda nimetat ka Ojamaa – Varmaste "Eesti Ajaloos" ilma vajalike järeldusi tegemata. Samas teoses öeldakse ka: "Eesti noorema rauaaja linnused on kõige suuremad ja võimsamad ehitused, mis muistseid soome sugu hõimud on püstitud" (lüh 38). See väide on formuleeritud väga meeltolen- daval – kui oleks võimalus ära- nusta, et Perikles ehitas juba 5. s. eKr. Akropolis ja Nero aegses Roomas (ca 70 a. pKr.) oli sett- smokorrukselise elumaju, mis küll puhuti kokku varisesid või põlema läksid.

Amiens'i katedraali hakati ehitaa a. 1100 p.Kr. Eestlaste linnuse- ehitused on võrreldavad Põhja- Ameerika nn. "Indianmound"ide- ga" mis olid primitiivse suga- rude rituaalide ja osalt ka kaitse- kohtadeks, kuid nad pole võrrel- davad atsteekide ja toleekide või inkade sakraalehitustega ja nende linnadega.

6. s. eKr. oskas juba iga Ateenas potissepp nõudele oma nime ja ka sellel kujutatud tegelaste nime peale kirpsutada, aga a. 1200 p. Kr. ei olnud eestlased veel suutnud

simus: kellega või millega võrrel- des? Võib ju mõista, et sellised ü- lemised tekiavad ütleja-kirjutaja rahvustunde ajal, aga tselestpooll- väidetakse, et meie, eestlased oleme kultuuriliselt – ja ka poliiti- liselt – kõrgs rahvas ning tekib pa- ratamatult probleem, kas on tõesti tarvis ühe kõlpe rahva enesetun- net hõutada väidetega, millele pole ei faktilist ega ajaloolist alust?

Kas ei oleks ausam iseenese ja teiste rahvaste suhtes – aga pa- rem ka eestluse identauste välja- selgitamise suhtes – tõeks võtta, et aastaks 1208 kui algas muistne vabadusvõitlus olid eestlased kü- lades eluue põlduhariv rahvas, kes ei olnud jõudnud oma riigi loomiseni, kel puudus oma kirja- keel ja kes ei olnud veel suutnud luua kultuuri, mis oleks võrreldav tol ajal Keisk ja Lõuna-Euroopa rahvaste loodud kultuuriga, rää- kimata vanade Vahemere äärsate rahvaste kultuurist, ja isegi mitte Aasia ning Kesk- ja Lõuna-Ameeri- ka rahvaste kultuurist.

See tunnetus ei pruugiks meie enesetunnet sugugi rihvata, sest teame ju, et kõik rahvad pole väga mitmel põhjusel arenenud ühe- suguse kiirusega, ega ka mitte ühesuguses suunas ning kõik kul- tuurid ei ole tekkinud mitte sa- maaegselt. Kui eestlased 12. sa- jamil olid veel primitiivsemal ta- semel kui tolleajased keskeuroop- lased, siis olid nad ometi tõokad ja visad ning kangakeelsed võideldes mitnest suunast tulnud allutaja- tega üheksateist aastat, alles see- juures veel nii arvuliseit, kui teh- niliselt viletsams olukorras.

Koos leedulastega olid eestlased need kõige vilmasemad ja need kõige kangakeelsamad kogu Eu- roopas riistatus vastu võtma. See on, mis moodustab osa ka praegu- se eestlaste generatsiooni identsu- sest. Kultuurirahvaks oleme Eu- roopas aga üks kõige värskemaid ja kõige nooremad, kuna eestipä- rast Kultuuri hakati looma alles 1850. a. ümber.

Eestluse identsuse väljaselgi- tamisel tuleks kõigepealt loobuda soovmõttelisest ja käsitada iseenest ja oma ajalugu objek- tiivselt.

ENDEL KÖKS

A	B	C	D	E	F	G	H	I
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								

Paremale: 1-A kipsi teisend 2-A Eesti majandusteadlane teatud Rootsi banga juhtaja 2-H sina 3-A kaunivilli 3-D saar Vahemeres 4-A Puccini ooper 4-F promeetium 4-H Eesti Maja 5-A iridium 5-C metsloom 5-G pri- vaat 6-A tenor Põld'i eesnimi 6-E saksapärane mehe nimi 7-A rah- vas (kreeka k.) 7-E sinu 7-G emane koer (rootsi keeles) 8-A alaealine 9-A etteahmatud sündmus 10-A kino Tallinnas 10-D vastu pidama 11-A "Nora" au- tori nimetähed (1828-1908) 11-C magamatu 11-H kaksikaislast 12-A linn Soomes 12-E raaditum 12-G kolm ühesugust tähte 13-A öeldakse kauaoodatule 13-F ka- lapõlgiüritust 14-A löö pitsaga.

Alla: A-1 lühil ajaline B-1 sinna saadetaks katseld ja proove ana- lüüserimiseks C-a USA osariik D-1 kõrgeim esiosa laeva ülatekl E-1 pealinn Aafrikas F-1 ese saeveskis G-1 ehitusmaterjal H-1 keemiline aine I-1 kirjanuslik teos D-5 riletusese E-5 võttis kokku, vaatas üle (u=0) H-6 su

C-7 vike siga I-7 sõõti jäetud pöld A-8 on tihti peale surmav G-8 tarvitatakse malemängus H-10 naise nimi, ka Fr. v. Flotowi ooper D-11 nupukujuline öisik I-11 number C-12 rahaühik Rumee- nias (mitm.) F-12 mõistus I-14 lõuna (int. lüh).

Labendus 11: paremale: 1-A vinegrett 2-A Ameerikas 3-A Ninni 3-F Oate 4-A att 4-D aga- raar 5-A Kairo 5-F Imre 6-A ramm 6-E ra 6-G nim 7-A at 7- C ale 7-F Lido 8-A aok 8-D kni. 8-G IRO 9-A mr. 9-C Mekong 9-I N 10-A Idaho 10-F edu 11-A tava 11-E Tiina 12-A ukaas 12-F Nana 13-A ra 13-C mure 13-G nai 14-A Granada 14-H rn.

Alla: A-1 vanakraamitur B-1 lmitaator C-1 nentina D-1 ee E-1 Grigorenko F-1 Rio G-1 eksam H-1 tatari I-1 tseremoo- lia D-3 narmik F-4 Rialto G-6 al H-7 Dr. C-8 km g-8 Indiana D-9 eha H-9 Gunnar B-10 Dakar C-10 avama F-10 elmed E-11 ts D-12 auni I-12 Ain E-13 ra.

Mälestuspilt Metsakodu töö- ja talgurikkast loomisperiost. Toorkordsed juhatused (vasakult) Ao Vaks (juhatusesimees), Gustav Ives (maj. juht), Ray Alla (sekretär) ja Ilmar Looand (abiessi-mees) noortekodu ülesehitamisel.

Riin Rivanool

POLIITIKA

Igaüks, kes õigusteadust õppinud on, teab et poliitika tuleb kreeka keelsest sõnast ja tähendab riigiteadust, riigivalitsemiskunsti või riigile juhtimisele suunatud tegevust. Sellega ma otseselt ei tegele.

Aga poliitikal on veel üks laiemamõõtmega tähendus. Selle järgi on poliitika üldise ja avaliku iseloomuga küsimuste ja nähtuste kohta seisukoha võtmine ja nendega tegelemine.

Vaat, selle viimasega tuleb igaühel tegemist teha ja meeste kõrval võivad siin isegi nõrgema mõistusega naised sõna saada. Ja alati eitarvitse sealjuures sugugi seisukoha võtmisega omaenese pead vaevata, vaid võib ka seda rääkida, mida teised välja on mõelnud.

Mul on mitmed head sõbrad ja lugejad, kes mind vahest selles asjas nõndavilsi aitavad:

"Riin, vaeseke, mis sa seal sulepead ikka närid ja oma peakest vaevad! Ma ülen sulle, võta kirjutaja hoopis sellest. ..." ja mõni hea semu paneb koguni vajalikud õpetused punktikaupa paberilegi kirja. Oh mis rõõm ja vaev! Ei ole omal sulepea- ega kütintäri-mist, muudkui aga klõbista masinasse. Välispoliitiline ja sisemine.

Nii öeldakse, et on olnud ja on tänagi mõned viltuvaadatud tähelepanekud moodsast ühiskonnast, mida tuleks asjaosalistele nina alla hõõruda.

"USA president on võimuga varustatud mees, aga päikest, kuud ja taevatahti siiski ei jõudnud liigutada: edastorgitud kell ei teinud päeva pikemaks. See kõik läks oma rada ja nüüd jõuame meie siin varsti oma kellakeerutamisega nalle järele.

Presidendi võim ei hakanud peale ka mitte Põhja-Ameerikas tehtud automootorele: mootorid ei hakanud tööle presidendi tahtmist mõõda 80 km tunnis, vaid pidid edasi vurisema loodud ökonoomse kiirusega 90 km tunnis. Kui president oleks mõneit drivilist seda enne küsinud, siis poleks tal nüsugust näopäästmist vaja olnud teha — kord tehtud otsust ümber muuta."

Ja õilkrilis? Kannatust, kannatust! Pannakse pead tööle, leitakse uusi energia-allikaid ja lehitatakse teismoodi mootoreid, päike-seeneriga, elektri ja patareidega töötavaid. Varsti võivad idamaised sheigid öls ujuda ja keegi seda nelli osa ei tahagi.

Aga ka meie "sleasajust" olgu lugejal-nõudjal oma sõna öelda:

"Et silm oleks lastel peal, selleks istub laste ema fotograafi juures alati laste keskel või taga viimases reas. Kasvatatajad ja õpetajad räägivad, et meie pegasuslokkorras tuleks lapsi viltu esiritta, et neist kasvaksid meie tulevased "sambad". Palun, Riin, kas ei ole nii, et õpetajad ja kasvatatajad, kes juba sadu kordi oma nagu on näinud kaamera läätse-augus, ikka veel vahivad sellesse lausa nina vastu lina, või istub mõni esirases nagu padaemand, kelle asemele oleks istuma mahtunud vähemalt kolm last mõnest tagumisest reast, et ka kord neil oleks võinud võimalus olla näha oma nagu fotol. Sellest peale paneme motoks "karjased karja taha", eks ole nii!"

Vaatlen oma koolpilte, ikka istuvad õpetajad keskel ja ausalt öelda, mulle see meeldib. Võibolla ehk lihtsalt sellepärast, et sügavalt sissejäänud on tunne, et lapsed seisuku ja pakkugu vanemale istet. Kuls siis äkki lapsed istuma ja õpetaja taha püsti, kuigi moto "karjased karja taha" samuti on ilus ja õige! Näete, kui keeruline on sisepoliitika ja üha keerulisemaks veel läheb.

"Kuidas on asjad kirikus? Pühakojas jumalateenistustel, sur-maal matustel ja mujal olemo harjunud ühismatustel kuulma meie arusaadavas keeles, eesti keeles. Mis ajast on see komme muudetud? Või on hakanud TEMA ise ühekeelseks, ladinakeelseks? Pilskop Lauri eesti keel oli sulaselge, milks temale sõnad peale loet-akse võõrkeelseks?"

Mitte ei tea. Ei oska isegi nõu anda tulevikuks ja mul on selline koke tunne, et mu nõuanne kuulda ka ei võetaks, kuigi üsna valjusti hääli tõstaksin.

Etlu on kolo ja täis veldruki ja vastuoksu.

Õnneks saab mu ajalehearuum parasjagu täis. Vastamata jäävad sellised tähtsad küsimused nagu: kuidas oleks siin saada, et ma-jandus kipub rappa minema? Kuidas saab õilkrilis tõsta tulemas-ku? Kuidas mõista meie peaministri valimisestsest kõnest, et toi-taimete hinnad tõusevad selletõttu, et tiotu pidavat olema liiga pal-jut?

Aldake! Mitte ei tea ja mul on tunne, et pean ülikooli või ükskõik kuhu kooli tagasi minema kui tahan oma jutte ja nõuandeid edasi kirjutada.

Teie valmüst vaene

RIIN RIVANOO

Metsakodu juubel

suviharjapeoga

Sellest on 20 aastat, kui omandati eesti noorte vabaühupirkond Metsakodu, mis eestlastele on kuju-nenud kindlaks mõisteks. Metsakodu avamispidustusega 20 aastat tagasi tekkis aga ka üks tradit-sioon: suviharjapidu, mille kohta kauaaegne Metsakodu esimees Ao Vaks ütles:

Vanematele ja keskealistele on Suviharjapidu armsaks kohtumispäevaks sõpradega ja sugulastega, koolivendadega ja sõjakaaslastega, noortele mängu, pidu ja sõprusepäevadeks. Meie vajame kõik neid sõprusvõidude püki — Suviharjapidu Metsakodus, et saada sealt julgust ja valmüstust, kokkuku-luvus- ja vastutustunnet meie ühise püüdluse jätkamiseks, eesti elu edasiviimiseks võõrsil.

Suviharja pidu Metsakodus on tegelikult kujunenud kolme päeva pikkuseks — haarates reedet s.o. jaanipäeva, jaanipäeva ja sellele järgnevat pühapäeva.

Tööst vaba reedese päeva tõttu on nüüd peorahvas varem väljas. Ei ole imetada, et neljapäeva õhtul kerkivad telgid metsahäma-russe ja üks teise järgi süttivad neis tulede silmad.

Harilikult reede varahommikust peale rulluvad autod metsateed pidi alla päevavarava poole — liiku-se korraldajad tõttavad nalle vastu — küsimustega: Jäate kaumaks ajaks — kolmeks päevaks? Siis parkige alla tagaväljakule metsa-servale! Lühema aja peolised — ühes värava lähedusse ja põldude-le, autod järelvanke ja telkidega — ka Uudismaa väljakul om ruumi — kõrge lilla maa männi-metsaga!

Sinna aga tuleb sõita Halla-strömi teed kaudu — see on lähed-uses, mõisada meitrit Metsa-kodu tee otsast mõõda, siis vasa-kule — pange tähele teeühiseid!

Häälkõlvendaja pöristab üle suure väljaku ja kajab rõdu ak-naklaasides! Häädakse "Asjame-hi!" ja "tegelasi!" Telefon helleb pea vahetpidamata: Kas tell on seal lius ilm? Päikest? Kuidas rahvast on? Vabu magamiskohi-majadesse? Ei ole kahjuks! Ma-gamiskohad majadesse ja Känka-taresse tellitakse juba telefoni teel ette ära! Aga ärge muresege — "telkhotellis" on ruumi küllalt kõigile, kes telgis ja värakes õhus soovivad ööbida!

Peo korraldamine ja läbiviimine lasub täielikult Metsakodu juhata-sel ja Metsakodu Sõprade Seltsi daamidel — suurt koormat kannab sellejuures, tihti tegelikkus koor-mat, Metsakodu majanduse juht ja kõõgi personal.

Pea kõik, populaarsest Metsa-kodu Sõprade daamide ringist on järjekindlalt 20 aastat Suviharja küllaliste kõhumurede eest hoolit-senud — ja peavad seega koos Metsakoduga oma sealset tege-vusjuubelit! Suviharjal on ikka oma "pidu ja pillerkaar" kah — nagu öeldakse."

Pidu algab juba varem — nii telk-küladel omavaheliste lõketena! Viimaseil ajal on väga meeldi läinud — sütel röstimine — võõrkeeles "grillimine". Siin ja seal istub trobrikond tihedalt koos, valikes harrutuses lauguvate süte pun-nakas valguses, pilgud kiindunud restil pikutavatele võrdele, krässu, tõmbunud liatükidele või koguni higiste turjadega ahvena-tele, kes pool tundi tagasi veel Metsakodu järves lupsu löid!

Ametlik pidu algab laupäeva keskpäeval — vabaroju jumala-teenistusega, üleval kirikumiel — taevale lähemal, siit palstab terve jõe org süttendava veelindiga ja järv valgete pilvepuhvide poegel-duses — siin on tõesti lius!

Jumalateenistust kaunistatakse koorilaulu, deklamatsioonide ja soolo-ettekannetega. Sagedaseks küllalises on olnud Göteborgi meeskoor, kes esineb ka aktuse osas ja iseseisvalt enne ja pärast kõlelajaid ja kõnepidajaid, neid on

olnud: kultuuri-, poliitika- kui ka noortetöö tegelaste hulgas.

Kui see ametlik osa on läti, ava-takse harilikult saun — see oleks "paras" ja tervisele vajaliku "kraadiga" selle eest hoolitseb juba Metsakodu tohter. Samuti jagab kalanduse ja loodusekaitse inspektor samal ajal välja paadi-sõidu tunne ja "juhü" kalapüüki!

Nõnda on see kena suvine peale lõuna täielikult küllaliste kästuses, kuidas aga keegi seda soovib ka-sutada. Siia võib ju juurde lisada, et kui keegi ei oska seda aega "omakie peal" ära kulutada — siis toimub sel ajal palju muud ja huvitavat, kuhu võib kampa hupa-ta. Laane-laad — igasuguste vigu-rite ja kunst-tükidega, loteri, püssilaskmine — märki muidugi!

Harilikult algab peale lõunat traditsiooniline "Uudismaa jooks" meistri nimele! Võrkpalli võistlu-se! Metsarada — looduse sõpra-dele! Tihti ka rahvatantsu ette-kanded ja skautlikud võistlused.

Enne südaööd — siis kui on kõige pimedam aeg — ja osa rahvast ot-sib hoolega metsa alla "jaanipäi" — lööb lõtspil hääled sisse ja tantsi-jatele tule alla!

Ja siis kogunevad pea kõik jälle rõdude — kus nüüd auravad hapu-kapsa liud seapraega —! Oh, neid aegu — oh, neid kombeid ja tradit-sioone!

Järverannal lõhnab värskes hein — udu hõljub pilliroost — ja sau-nasillal vilksatavad näkid... Jaanilööd on jõudnud Metsakodusse.

Valentine Kask nooruses Estonia solistina.

Valentine Kask mälestades

Sellest on siis nüüd kolmkümmend aastat, otse linnast möödunud, kui läbi sügistormi saabusid Rootsi, koos põgenike hulka, ka paljud eesti teatri tegelased: lauljad, tantsijad, muusikud ja teatri juhte. Igati meelst saabus siia individuaalselt juhuslikke võimalusi kasutada. Siin alles avastasime, kes meist oli õnnelikult kohale jõudnud.

Kohe läks ka lahti, vana sügiste le harjumustele vastavalt, plaanitsemine uutes oludes teatri tegevuse algamiseks. Tegelasel endil tuli esmakordselt organisatsioon teatri. See polnud kerge ja ega me kahjuks pole jõudnudki tänini permanentset tegutsuva teatrit! Kui aga tegasi vaadata möödunud aastatele, siis on teatri tegelaseki oma alal, väärtusliku panuse annud.

Tänasega pole allakirjutajal soovi kõhelda meie teatri saavutustest, vaid — meie kaotustest teatri sektoris. Kui alul koondus Rootsi päris arvukus solistide hulk, siis on aastatega see arv hoopis kokku kuivunud. Muist solistidest on ammu edasi rännanud mujale, kuid ka ei jäämuist, on vaid vähesed veel järele. Surm on otse häälastamatu! — eriti vilmastel aegadel — oma lõikust pidanud.

Ei ole mitte väga ammu sellest, kui lahkusid Olga Fiedberg, Priit Hallip, Els Vaarman ja nüüd, alles mõni päev tagasi 30. märtsil, saabus uus surmasõnum, et jäädavalt on meie hulgast lahkunud ooperilauljatar Valentine Kask, kes veel mõne nädala uut tähistas oma 75. sünnipäeva.

Valentine Kase ooperitegevuse üle on, seoses tema sünnipäevaga, alles hiljuti ilmunud selle lehe veergudel üksikasjalik kirjeldus, sellepärast ei ole tarvidust laskuda üksikasjadesse.

Valentine Kask pärineb põlises laulusõbralikust perekonnast. Neli oli kolm õde: Valentine, Aleksandra ja Niina, kes kõik on harrastanud maast-madalast laulmist — peamiselt ortodokskirikku koorides. Valentines ja tema noorimast õest Niini Loonast said meie välja-paistvamad ooperisolistid Estonias.

Valentine Kask valmistas end ette laulu alal Tallinna konservatooriumis Helmani õpilasena. Varsti tehti talle tolaeagse Estonia dir. K. Jungholzi poolt ettepanek tulla Estonia ooperi koosseisu. Õige varsti võis eesti ooperi külastaja teda kuulda peaosas ooperis "Madalik". Noorele lauljale oli see osa ülimalt pingutav, kuid ta tuli sellega hästi toime. Varsti järgnesid samas kandvad osad, nagu Amneris Verdi "Aidas", nimiosa Bizet "Carmenis".

V. Kask arenes oma kutse alal pidevalt. Eriliselt pani ta enesest rääkima Tshaikovski "Padamandas" vana krahvinna osas. Selles rollis oli ta otse ületamatu! Järgnes Thomase "Mignonis" nimiosa. See lavastati sel ajal, mil ka minule avanes õnn, pääseda Estonia ooperisolistide hulka 1927 a. sügisel. Saatus tahtis, et minu esimeseks partneriks Estonias oli just Valentine Kask. Mainitud ooperis tuli mul olla Wilhelm Meisteri osas Mignoni päästjaks. Mul tuli teda ooperi sisu kohaselt kanda minestanult välja põlevast lossist.

Pidin teda selleks kandma oma käel paljudest trepi astmetest üles ja alla kuni lava ääreni välja ja siis hõiskama võidutsedes: "Ma leediksid ta päästsin"! Kuna see rõõmuhoies toimus väga kõrgetel nootidel, siis olin imestunud, et ma sellega hakkama sain. Kas mu käel olnud partneri võtu mind selleks tüvitas, on jäänud mulle saladuseks. Jah, küllap see ikka vist sellest oli!

Suurkokkutulek USA läänekaldal

SAN FRANCISCO (EPL) — 2. 6. juulini toimub järjekordne eestlaste suurkokkutulek USA läänekaldal n.n. Lääneranniku Eesti Päevade näl Oaklandis, San Francisco naaberlinnas. Pidustused viiakse läbi Mills College'i maa-alal.

Looduslikult imekaunis titarlaste erakool muudetakse viieks päevaks Eesti linaks. Hoonetete ja mõnedele tänavatele on kavas isegi anda eestipärased nimed. Õõhimiseks on eestlaste käsutuses 700 tuba.

Suurkokkutuleku raames toimub üle paarikümne ürituse, nendest tähtsamad: avaaktus, laulupidu, rahvapidu, teatriõhtu, kontsert-jumalateenistus ülimoodas ümarguses ülikooli kirikus, Eesti Päevade ball Goodmans ballisaalis — 10 Jack London Square (alnuke üritus väljaspool ülikooli maa-alal), noorte pidu, kunstinäitus, spordivõistlused ja peadritus valguspeo ning lõputseremoonia näl 5. juulil õhtul ülikooli Kreeka teatris.

Esmakordselt USA Läänerannikul korraldatakse Eesti Päevade

raames lastele kergejõustiku ja ujumise võistlused. Viimased oleks lahtised, mis tähendab: iga kohalviibiv eesti laps kustiganes linnast või riigist on õigustatud kaasa võistlemale.

Suurkokkutuleku raames tahetakse korraldada ka noorte solistide kontsert, kui neid küllaldaselt Eesti Päevadele kokku tuleb. Isiklike kutseid peatoimikond kehtegile ei saada, kuid oleks tänuil kui noored ise oma osavõttust varakult teataks.

Lähema informatsiooni saamiseks kasutada aadressi: XII Lääneranniku Eesti Päevade Peatoimikond dr. Rein Luik, Esimees 28001 Capistrano Way Los Altos, CA 94022, USA.

Leinateated

Sydney, Austraalias, suri 27. veebruaril Johannes Priivald (end. Freivald), pärit Haapsalust.

Torontos suri 25. veebruaril John Axel Michelson.

Armast ema, vana- ja vanavanaema

Amalie Elisabeth Saukas't

N-na Rothberg

Sünd. 6.1.1878 Valgas
Surm. 19.3.1974 Sao Paulos
Brasíliias

mälestavad kurbuses

Tütar
ALIDE SLET
Pojad:
FERDINAND SAUKAS
VALENTIN SAUKAS
perekondadega

Varalahkunud sõpra

Boris Käsper'it

Sünd. 24.3.1917 Pärnus
Surm. 5.4.1974 Hjalteavadi

mälestavad leinas

Armast unustamata sõpra ja kallist naabri-papat

Voldemar Lõhmus't

Sünd. 14.11.1900 Mustajalas
Surm. 6.4.1974 Torontos

mälestavad kurbuses

ADELE ja AUG. TOMSON
HELMi ja MIHKEL ALGO
HEINO MARTIN
perekonnaga
ARNO PILT
perekonnaga
JULIUS PILT
abikaasaga Kanadas

Surma läbi lahkunud kallist isa ja vanaisa

Voldemar Lõhmus't

Sünd. 14.11.1900 Mustajalas
Surm. 6.4.1974 Torontos

mälestab kurbuses

EUGEN
perekonnaga Rootsis

Puhka rahus kallist isa ja vanaisa!

Meie sõpra ja noorukaaslast

Heino Waher'it

mälestavad leinas

HILLAR ADUR
MEEME KILU
VALFRID LUTER

Armast

Valentine Kask'e

mälestavad kurbuses

MEERI ja OTT

Metsakodu üritused aprill—juuni 1974

Metsakodus toimuvad järgmised üritused ajavahemikul 12. aprill kuni 22. juuni:

APRILL

12—15: Kevadpühad, juhataste koosolek, saun.
27: Skaudijuhataste Kogu peakoosolek.

27/4—1/5: Talgupäevad.

MAI

11—12: Maleva nõupäevad koos kursusega

18—19: Talgupäevad.

18: Naabrite päev (mõeldud peamiselt MK rootsi naabritele).

JUUNI

1—3: Spordi ja laskesporti laager.
2: Skaudisõprade Päev (kõikidele skaudisõpradele Rootsis).

8—9: Talgupäevad.

10—30: Leerilaager.

22: Juubeli—Suviharjapidu.

AARNE VIISIMAA

EK Göteborgi-osakond pidas peakoosolekut

GÖTEBORG (EPL) – 23. märtsil pidas Eesti Komitee Göteborgi osakond oma aastakoosolekut koos Vabade Aestlaste Ühingu liikmetega Eesti Majas. Kõikalsen viibis Stockholmist kohal Eesti Noorte Kunstigrupi esindaja Mart Kikerpuu, kes tegi testavaks, et malkuu keskpaiga tolmub esimene eesti noorte kunstinäitus Göteborgis ja avaldas lootust, et seda elavalt külastatakse.

Koosoleku avas osakonna esimees ja Gerhard Peet, kelle ettepanekul mälestati aasta jooksul surma läbi lahkunuid. Koosoleku juhatajaks valiti M. Kõstner ja protokollijateks Leili Aasmäe ja Linda Peet. Gerhard Peet esitas 1973.a. tegevusaruande ja kassapidaja M. Kaaret kassa aruande, mis oli tasakaalus 44.491 krooniga.

1974 tegevuskava ja eelarve 70.000 kr ulatuses võeti vastu ühel häälel. 1974 liikmemaksu suuruse määrab Asmik Kogu oma tulevasele koosolekule, osak. juhatus loodab, et see jääb sama suureks kui eelmisele aastale, s.o. 6 kr. aastaks.

Ühel häälel valiti tagasi 1973 ju-

hatus, samas koosseisus: E. Odraks, G. Peet, J. Sütt, E. harjula (Uddevallast) ja M. Kaaret, asemikeks L. Aasmäe ja L. Mäehans, revisjonikomisjoni P. Ainsaar E. Ello, M. Meria, asemikeks M. Kindel, E. Lilleberg.

Koosolekul algatud küsimuste all arutati, milliste abinõudega saaks eesti noortes äratada huvi eesti kirjanduse lugemise vastu. Probleemiks on nimelt see, et osakonna raamatukogu lugemiskompa peamiselt moodustavad pensionärid.

Heino Rohila töstis üles küsimuse kas ei oleks võimalik raamatukogusse muretseda eestikeelseid heliplaate. Osakonna juhataja leidis, et idee on hea, kuid praeguste majanduslike ressursside juures raske läbi viia. Koosolekul oli eesti noorte kunstiklubi esindajanä M. Kikerpuu, kes teatas, et nimetatud klubi tuleb Göteborgi oma kunsti näitusega mai kuu keskpaiku, täpne aeg ja koht teatatakse ajalehes.

Palume kõiki kohalikke eestlasi seda näitust vaatama tulla, võttes kaasa ka oma rootsi sõbrad-tuttavad. Koosolek avaldas vanale

Eesti Komitee Göteborgi Osakonna peakoosolekult. Lava keskel istub koosoleku juhataja Martin Kõstner, kelle kõrval istuvad protokollijad Leili Aasmäe ja Linda Peet. (EPL-foto KOPLER)

juhtusele suurt tänu tehtud töö eest ja soovis uuele palju õnne ja jõudu uueks aastaks. Koosolek lõppes ühisel kohvilauas.

Koosolek avaldas erilist tänu end. Göteborgi Eesti Pensionäride ühingu esimehe Aigar Löwendile, kes on kinkinud oma eestikeelseid raamatuid (260 tk) Eesti Komitee Göteborgi osakonna Rändraamatukogule.

Film usuelust Nõukog. Venes

Stockholmi eesti nelipühki koguduse aktiivsemad tegelased esotas perekond Lauriga korraldada valmuliku koosoleku Eskilstuna eesti skautide Viru lõpukonna ruumides. Koosoleku avas ja tervitas kogunenud H. Laur. Sellele järgnes nelipühki koguduse poolt valmistatud rikkalik kohvilaud. Kogunemise tuumaks osutus aga Nõukogude Liidust väljasmugeldatud film, mis käsitleb usklikke tagakiusamisi Venemaal.

Nagu filmist ja Allan Lauri seletustest ilmses on Venemaal 1960. aastal suletud üle 10 000 kirikut. Sellele vaatamata on sääl tänapäevani usul tohtu suur vastuvõet rahva poolt. Riigivõim on asunud usklikke likvideerima oma metsikute võtetega. Paljud valmulikud istuvad vangila, lapsed on suletud ateistlikesse lastekodudesse.

Kui keegi usklik noormees läks sõjaväkke sundaega teenitma ohtid tema ohvitserid sääl ütelnud, et nemand teavad, et tema on usklik, kuid nemand hoolitsevad selle eest, et punaarmeeist lahkedes ta seda enam ei ole. Kui noormees sõjaväest vahenemina läks tagasi koju olnud ta valmisliit täiesti tuim. Ainult istunud endamisi ja mõelnud.

Tavaliselt ründavad miilitsenärvid usklikke koosolekuid ja lõbavad nendest osavõtjad relvadega pikali. Kamtschatka poolsaarel, kus on umbes 240 000 elaniku, on neist 30 000 ümber aktiivsed usklikud.

Tegelikult on usulistest üritustest osavõtjate arv veelgi suurem.

Kuna Kamtschatkas ei ole ühtki kirikut kogune rahvas jumalateenistusteks metsa. Filmi leidus üks suletud Venemaa apostlik-õigeusu kirik. Selle üks oli lukustatud määratu suure tabalukuga ja kiriku ümber tõmmatud okasraat.

Liigutava mulje jättis noor vene tütarlaps, kes tuli ja põlvitas oma kiriku ees vastavalt usukombele korduvalt riste ette lüües. See näitab, et rahvas püsib kõigile kiusamistele vaatamata usklikuna. Usulistel motiividel vangistatute omakeed on loonud ühingu, mis on oma märgukirja saatnud UNO-le Nõukogude Liidust toimuvate usklikke tagakiusamiste lõpetamiseks, kuid sääl on vastatud, et UNO-l puudub võimalus selles suhtes N. Liitu mõjutada.

Film ja A. Lauri ettekanne jättis sügava mulje. Kogunenud oli 35 pensionäri kuni koosolek oli mõeldud pensionäridele, viimaste hulgas neidki, kes tavalisest pensionäride kogunemistest ega ka usulistest koosolekustest osa ei võta. Neil Lauril, kaks öde ja kaks vend, esitasid valmulikke laulutekandeid.

Koosolek lõppes Allan Lauri palve ja ühiselt laudava korraalga "Kalla, kallis Isa käsi". Filmi on esitatud ja samasuguseid pensionäride kogunemisi korraldatud ka Stockholmis ja mujal Rootsis. (EPL/EV)

Baptistid

Algus lk 1
päritoluga Tiit Niilo on töötanud 8 aastat presbüterina Tallinnas lähedal väikeses maakoguduses, kuna Aleksander Bulgakovi kogudus on Gorki linnas. Ta on olnud seal ligikauds 6 aastat. Ajakirjanik märgib, et presbüter vastab luterikogudusele õpetajale. Baptistikoguduses ei ole muid ametinimesi. Kõrgemat ametipidajat kutsutakse lihtsalt vanemaks presbüteriks.

Presbüteriks saamise aluseks on kaheaastane kirjaõpetus, kus käies olaste ühtlasi koguduse teenistuses. Soomes õppimine kestab kaks kuni kolm aastat. Pärast seda toimivad nad presbüteritena N. Liidus seal, kuhu neid saadetakse, kuid võetakse arvesse ka nende endi seisukohti.

N. Liidus olevat 535 000 baptisti. N. Liit on seega kolmandal kohal maailmas – USA ja India järel. N. Liidus ei ole baptistid mingi eri rühm. Nende hulka kuuluvad ka nelipühilased j.t. vahausulised.

Küsimusele, kuidas baptistid õpetuselt erinevad ortodoksistest N. Liidus, saab küsitleja vastuse, et N. Liidus ei ole selline küsimus oluline. "Me ei tegele sellega, mis on meis erinevat. Soovime palvetada kõikide eest ja Jumal kuulab meie palvetusi kõikidest kirikutest. On muidugi olemas ka teoreetilisi erinevusi, aga me ei süvene neisse. Me valmistume Kristuse tagasitulekuks.

Kas ortodoksides enamusel-sund mõjubst kuidagi teiste usklikke tegevust? on ajalehe küsimuseks. Nagu järgnevalt selgub, on vastused ettevaatlikud ja isegi "dialektiliselt":

– Ei mõjosta, sest kõik kirikud on võrdses seisundis. Baptistid peavad ühendust teiste maade usklikke ja ortodoksidesga omal maal. N. Liidu baptistid kuuluvad ülemaailmisesse ja euroopa baptistide liigu, Kiri-kute maailmanõukokku ja võtavad osa rahulikkumistegevusest.

Kas näiteks soome usuliste ajalehtede seisukohad mõju-tavad nõukogude liidu usklikke tegevust? Soomes kõneeldakse sageli usklikke raskest olukor-rast N. Liidus.

– Kui järgida Kristuse õpe-tust, siis on sama raske N. Liid-dukul kui ka Soomes või ükskõik millisel maal, kuma pattu on

42 prots. . .

Algus lk 1
Moskvas elunev läänlane tun-dunud end jälle "koodanikus õhk-konnas" ja mitte enam Nõuko-gu Liidus. See läänelikkus meeldib ka Venemaa venelas-tele, kes Eestisises süütes lihtevad oma sõpradele, et nad lähevad ntüid "na zapad" – läände.

Ajakirjaniku kinnituseel on kõikides Balti vabariikides elustandard kõrgem kui Venes, Ukrainas või mujal "liiduvabariikides". Seda on kinnitanud ka paljud teised lääne ajakir-janikud.

Eesti läänelikkust iseloo-mustab autor veel ühe Tallinnas tütarlapse sõnadega: "Meie isegi ujusime oma supelkohta-des mõõdund suvel alati!"

Edasi mainib M. Seeger Tal-linna vahejuhtumit, kus hiljuti 80 kohaliku elaniku oli pida-nud demonstratsiooni nõuko-gude ülemvõimu vastu Tallinnas läänelikkust sümboliseeriva Viru hotelli juures. Ta ütleb, et rõhuv osa demonstrantidest olid olnud sakslased, kes nõuavad väljasõiduluba Lääne-Saksa-maale.

Etteotsad on Tallinnas selle poolest õnnelikus olukorras, et nendel on võimalik vaadata ka Soome televisioonsaateid, mis on hoopis midagi muud kui monotoonsed N. Vene saated.

Keegi tallinlane andvat nende paremaks mõistmiseks isegi soome keele tunde, kusjuures tema enda seletusel kuuekuul-sest kursusest jätkuvat külla-daselt soome keele mõistmiseks vajalikus ulatuses.

Autor lisab aga, et Soome televisiooni saateid jälgivad rangelt nõukogude võimud. eestlased kurdavad, et venelate survel hoiatakse soome saateid liigelt nõukogude sõiduvees ja sinna ei lasta kunagi midagi nõukogude-vastast.

Igas palgas. Kristus on meie elu eesmärk. Me ei pane seda tähe-le, mis teiste maade lehed meist kirjutavad . . .

Kas N. Liidu kirikud avalda-vad oma seisukohti ka ühis-kondlike küsimuste ja maail-masündmuste kohta?

– Avaldame oma seisukohti ülemaailmse liidu ja teiste organisatsioonide kaudu. Ja näit. m.a. oktoobris olid baptis-tide esindajad rahukonverentsil Moskvas. (EPL/MR)

V-pakt. . .

Algus lk 1
siooni ja rahutust ka Austrias, kuna V-pakti armeed siirdusid üle neutraalse riigi territooriumi.

Nõukogude press on siiski liikanud tagasi Senja väited, nagu oleks V-pakti vägedel kav-pas tungida Austria territooriumile. Ähvarduse kohta Ju-goslaavia sunnas pole aga mi-dagi dementeeritud.

Politiika nendib, et alles hil-juti pidasid pakti armeed suurmasoovrit Ungaris, Ju-goslaavia piiri otseses lähedu-ses. Eelduseks oli just invasioon Jugoslaaviasse.

Strateegiliselt tähendaks Jugoslaavia otsene liitmine Sovjeti võimupirkonnaga to-hutut palju, sest nii avaneb N. Liidul otseühendus Vahemer-re. Seda praegu blokeerib Ju-goslaavia, kes poliitiliselt seisab rohkem läänes kui idas.

Paljud välisvaatajad aga märgivad, et Senja väited mar-sist läbi Austria on ebatõe-nõolikkud. Nii kangele N. Liit siiski ei julge minna. Ataki-võimalused on sama head Ungarist, Rumeeniast või Bul-gaariast.

EEL KIRIK

ESKILSTUNA: Forsi kirikus li-turgilise jumalateenistuse Suurel Reedel 12/4 kl. 16, praost Kool-meister, oreil R. Heimets, aru-malud, laululehed.

KUMLA: Kirikus jumalat. II pühäl 15/4 kl. 16, praost Koolmeis-ter, oreil R. Harenius, laululehed.
ÖREBRO: Olaus Petri kirikus jumalat. II pühäl 15/4 kl. 18.30, praost Koolmeister, laululehed.

VABAKIRIKUD

HELSINGBORG: Korskyrkan, Trädgårdsgatan 19 jumalat. 18/4 kl. 19, Artur Proos.

New Yorgis surl 27. märtsil Ma-rie Peil, sünd. 16. nov. 1901 Tallin-na.

New Yorgis surl 27. märtsil Ly-dia Kargaja, n-na Ivanov, sünd. 15. veebruaril 1918 Narvas.

Washingtonis USA-s surl Maria Flink, sünd. Pärnus.

Sao Paulos, Brasiillas, surl 19. märtsil Amalie Elisabeth Saukas, sünd. 6. jaanuaril 1878 Valgas.

IRA LÖFVANDER & CO AB

Surbrunnsgatan 29, 113 48 Stockholm
Tel. 32 21 40

För leverans i SSR finns följande bilar:

Modell	Totalpris Sv. kr.
Moskvitch 408 IE	14.191:50
Moskvitch 426 IE	16.104:—
Moskvitch 412 IE	15.433:—
Moskvitch 427 IE	17.278:—
Zhiguli VAZ 2101	15.433:—
Zhiguli VAZ 2102	16.775:—
Zhiguli VAZ 2103	17.446:—
Zaporozhets VAZ-968	9.729:—

Leveranstiden beräknas till cirka 6 månader

Vi reserverar oss emot eventuellt kursförsämring Rubel/Sv. kronor.

Telesiooniprogramm

TV Lõrdag

Suomenkieliset ohjelmat:
Finskepråkiga program:
10.00 Kahden kesken. Kanssanne, Kalevi Kelhinen.
Pä tu man hand med "resektionen"
Kalevi Kelhinen.
10.30-11.00 Matkamustoja pohjolasta.
Värl.
Reseminnen från Norden. Färg.
17.55 Helgningringning Färg. Från
Burlövskyrka i Skåne.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Kebra Nagast - kortfilm av
Björn Bardel. Färg. Den bygger på
legenden om kung Salomo och den
drottningen av Saba.
18.15 Med helikopter över det heliga
landet. Färg. Flyra årtusenden på 40
mil och 45 minuter. Ingemar
Glemme guidar.
19.00 Dan Andersson. Färg. Till
smärtan, Jag sjungit och Epilog ur
diktsamlingen Efterskord läses av
Halvar Björk till naturbilder från
Dalarnas fimmmarker.
19.05 Gullkrona gränd. Färg. Del 3.
19.30 Mitt hus och min trädgård.
Färg. Sören Engeström pratar
praktiskt med villa- och sportstuge-
folk.
20.00 På parkett. Färg. Lasse Holm-
qvist presenterar en känd profil och
dennes önskemåsten.
20.05 TV-nytt, väder.
20.15 Vilda västern: En kula i ryggen
- amerikansk äventyrsberättelse.
22.35-23.35 Duke Ellington och hans
stora ork. Färg. Inspelning från
Newport Jazz Festival i Stockholms
Konserthus 28 oktober 1973.

TELEVISION 2

15.00-16.00 EM i bordtennis - sing-
elkvinnor i Novi Sad. Färg. Bengt
Grifve.
16.35 Onedlinjen. Färg. 9. Bortom
Egelska havet.
17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Det susar i säven. Färg. 13. Den
vilda jakten.
17.45 Lilla Anna och Långa Farbrörn.
Färg. 13. Långa Farbrörn nyser ner
ett hus.
18.00 Lördags. Färg. Varför ser mo-
der ut som det gör?
18.30 Pollyanna - engelsk serie efter
en bok av Eleanor Porter. Färg.
Första delen.
19.00 Ute - fritidsmagasinet från
Luleå. Färg.
19.30 Rapport med väder och sport.
20.00 Harper - amerikansk långfilm
från 1965. Färg.
20.30-22.40 Lördagsnöt: "Bengtsson
vann sinna värld". Färg. Studio-
show med Rolf Bengtsson, Raimers
Ekberg och Anna Sundkvist.

TV Söndag

9.00 Högmässa. Färg. Från Burlövskyrka
i Skåne, komminister Sven
Kroon. Liturgier kyrkoh. Hans Blen-
now och kyrkoråd. Hans Ucko. Org.
och körled. Torsten Schliott.
Finskepråkiga program:
10.15 Salminen savonlinnassa. Matti
Salminen muotokuva Oopperajuh-
lien kehkyssissä.
Salminen i Nyslott. Porträtt av ope-
räsångaren Matti Salminen.
10.55-11.10 Lailuja karjalan kun-
nallia. Värl.
Sånger från Karelen med sångkvar-
tetten "Tsalotti". Färg.
13.55 Insyn: Att förhandla med jät-
ten. Färg. Textat.
14.25 Den Juljote - komedi av Jules
Massenet. Tysk version.
16.25 Helen - kvinna av i dag. Färg.
12. Helen.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Hemma med Ria. Färg. Ria
Wagner med gäster.
20.00 Alice of Sweden. Färg. När
detta program sändes första gången
i januari 1974 hette det "Alice Babs
improviserar". Detta är den omredig-
erade versionen TV i sänder till
årets underhållningsfestival i Mont-
reaux.
19.30 Jesus från Nasaret. Färg. Pas-
sionshistorien framställd av bo-
nads målaren Johannes Nilsson
(1757-1827) i Gyllite, Halland.

19.45 Galenpännan I. Färg. Första
delen av ett teaterstycke av Lars
Forssell. Regi: Ake Falck. Musik:
Ulf Björlin.
I rollerna: Sven Wollter, Per Axel
Arosenius, Kerstin Tidellus, Margita
Ahlin, Georg Arlin, Kent Anders-
son, Bertil Anderberg, Claes The-
lander, Nils Nygren, Bo Swedberg,
Karl Sjunnesson, Lissi Alandh, Tage
Severin, Dan Sjögren, Tommy
Johnson, Stig Torstensson, Alf Nil-
son.

21.00 Aktuellt, väder.
21.30 Solar Plexus med bl a Carl-
Axel Dominique och Tommy Kör-
berg. Färg.
21.50-22.35 Dave Allen på Stubben.
Färg. Skämt och oförskämt med en
engelsk underhållare.

TELEVISION 2

10.20 Start II. Färg. 27. Bed and
Breakfast.
10.35-11.00 Förskoleprogram: Om -
lek med hela kroppen.
14.25 Ishockey-VM: Sverige-Polen.
Färg. Lars-Gunnar Björklund.
17.00 ca Musik på cembalo. Färg. Eva
Roth spelar Scarlatti.
17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Det susar i säven. Färg. 14.
Främfrun.
17.45 ca Lilla Anna och Långa Far-
brörn. Färg. 14. Lilla Annas hund
har sprungit bort.
18.00 Kalte på Spången - svensk
långfilm från 1939. Regi: Emil A.
Lingheim.
Medverk: Edward Persson, Bullan
Weiden, John Degerberg, Carl
Ström. Textat.
18.30 Blå Jungfrun - häxornas mö-
tesplats och Heidenstams brollöps.
Färg. Program av Stig Tornehed
och Rolf Nilsson om nationalparken
i Kalmarsund.
20.00 Varieté Bulgarien - underhåll-
ningsshow med bulgariska artister.
Färg.
21.00 Dom fattiga kommer om natten
- om den illegala folkvandringen
från Mexicos fattigdom till USA:s
hägrande rikedomar av Jan Sand-
quist, Leif Hedman och Cecilia
Backlander. Färg.
22.00-23.15 Söndagsdeckaren: .. och
ingen hjälp fick hon. Färg.

TV Måndag

14.25 Ishockey-VM: Tjeckoslovak-
ien-Sverige. Färg. Lars-Gunnar
Björklund.
17.00 En dag när solen sken. Färg.
17.05-17.15 Nalle Topp leker fredlös.
Färg.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Footfoot. Färg. 4. Utmaningen.
18.30 Sveriges magasin. Färg.
19.30 Galenpännan II. Färg. Andra
delen av ett teaterstycke av Lars
Forssell.
21.00 Sportspeglar.
21.30 TV-nytt.
21.35 Hvar ananand - påskeditio-
nen. Färg. Ulf Thorén.
22.05-23.05 Miles Davis på Stock-
holms konserthus. Färg. Den mo-
dern jazzens kanske främste trum-
petare med sina Young Giants.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Den allra viktigaste - tecknad
ryska saga om en häxa. Färg.
18.00 Det gotländska ängat - om
sommarrängens blomsterprakt och
slättermannens liar. Färg.
18.15 Kung Salomos skatt. Färg.
19.00 Hara kroppar - om transpa-
renta reliefer som konstnären Bar-
bro Backström gör. Färg.
19.10 TV 3 - folkets kanal. Färg.
19.30 Rapport med väder och sport.
20.15 Cabaret Hans och Greta. Färg.
Musik: Anders Ekdahl. Manus: Ove
Magnusson.
Medverk: Olof Lundström, Anita
Wall, Hjärdal Petterson.
20.55 Grannen - Medelpads lands-
kapsblomma. Färg.
21.00 Vart har lämnat tagit vägen?
Färg. Film om ett samhälle och en
folkgröda i norra Uppland.
21.40-23.40 Darling - engelsk lång-
film från 1994. Regi: John Schle-
singer.

TV Tisdag

Skol-TV:
9.30-9.35 Here we come. Färg. 4. The
old Castle. Mellanstadiet.
10.10 The Mystery on the Moor.
Färg. 5. The last Shot. Högstadiet.
Förskoleprogram:
10.30-10.55 Om - lek med hela krop-
pen.
11.00-11.15 Start II. Färg. 27. Bed and
Breakfast.
Skol-TV:
12.00 Klotet 17. Färg. Lågstadiet.
12.20-12.35 Vård och nöd. 1. Vad är
vård? Högstadiet.
13.35-13.55 Olycksfallsvård. Högsta-
diets.
Förskoleprogram:
14.30-14.55 Om - lek med hela krop-
pen.
16.30 Halvtem: En dag när det reg-
nade. Färg.
16.35 Min hund och jag. Färg. Serie
med den tjekiske pantomimikern
Ladislava Flaiku och hans hund
Bleka. 1. Musikanten.
16.45-17.00 Träsvärdet - dockteater.
Färg.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Ventilen. Färg.
18.30 Sveriges magasin. Färg.
19.30 Korallrev i fara. Färg. I korall-
reven bor många djur som alla är
beroende av en naturlig balans.
Denna hotas av en sjöstjärna - tör-
nekronan - som äter koralldjur.
20.20 Käan ditt land. Färg. Bond-
gårdsemester i Småland.
20.35 Kartan och verkligheten. Färg.
TRU presenterar vårens serie om
kartor.
20.40 Sjung med Egon! Färg. All-
sångsprogram för hela familjen med
Egon Kjerrman, kör och ork.
21.00 Aktuellt, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35 Vilda västern: En kula i ryg-
gen. Färg. Andra delen av en ame-
rikansk äventyrsberättelse.
22.25-22.40 En francals. Färg. 26. Ent-
rez dans la danse.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Hubert - sagor för de yngsta.
Färg.
18.00-18.15 Start II. Färg. 27. Bed and
Breakfast.
18.35 Puttes tips. Färg.
19.00 TV 3 - folkets kanal. Färg.
19.30 Sydnytt, västnytt, mittnytt,
nordnytt, allehanda.
19.30 Rapport med väder.
20.00 En ny bok: Det förlorade lan-
det. Färg. Sture Karlsson är major i
svenska armén. Under två år var
han FN-observatör vid den israe-
lisk-arabiska stillständslinjen. För-
fattaren berättar om hur de två
åren förändrat hans syn på Palesti-
naproblemet och på samhället.
20.10 Onedlinjen. Färg. 10. Auktio-
nen.
21.00 Gryningsnäs säd - bollviansk-
engelsk långfilm från 1972. Regi:
Taller de Montevideo.
22.15-22.30 TV-nytt, väder.

TV Onsdag

Skol-TV:
9.20 Barnkunskap: Barnets leku-
tveckling. 1. Färg. Gymnasiet.
9.45-10.05 Klotet 17. Färg. Lågstadiet.
11.00-11.30 Kartan och verkligheten.
Färg. 1. Kartan som växte.
Skol-TV:
12.00-12.15 Sovjetunionen. 2. Nina
Tokuorlenova - student i Ulan-
Ude. Högstadiet.
13.35-13.50 Fysik. 1. Elektricitet -
den slutna kretsen. Högstadiet.
14.00-14.25 Mer om film och TV.
Färg. 2. Om romantik. Högstadiet.
Textat.
15.40 En dag när det kom en hund.
Färg.
15.45 Växter vid vägen, på ången, i
skogen: Åkersenap. Färg. Maude
Reuterswärd berättar.
15.55 Ishockey-VM: Sverige-Öst-
tyskland. Färg. Lars-Gunnar Björk-
lund.
1. andra pausen:
17.25-17.55 Meddelanden.

18.25 TV-nytt, väder.
18.30 Sveriges magasin. Färg.
19.30 Ruta för ruta - bild för bild.
Färg.
20.10 Följ med ut - till en bondgård
i Sörmland. Färg. Torbjörn Wileen.
21.00 Aktuellt, väder.
21.30 TV-nytt.
Svensk premiär:
21.35-23.05 Gå på djupet - ameri-
kansk-tysk spelfilm från 1970. Färg.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Hubert - sagor för de yngsta.
Färg.
18.00-18.40 Rikets affärer. "Konsten
att tjäna 100 000 kr på en dag." Men
dessa statsmakterna diskuterar hur
vanligt folk skall få råd att bo,
kammar några enstaka individer
hem jättevinster genom att köpa,
sälja och förvalta fastigheter.
18.55 Start II. Färg. Övningsprogram.
27.
19.00 TV 3 - folkets kanal. Färg.
19.20 Sydnytt, västnytt, mittnytt,
nordnytt, allehanda.
19.30 Rapport med väder.
Pjäser om kvinnor:
20.00 Kvartieret Oron efter en roman
av Elvin Wägnar. Färg. Del 4. Go-
morron systrar.
20.55 Joule, watt och pascal. Färg.
Nu skall vi använda nya måttenhe-
ter. Serie om det internationella
måttenhetssystemet, SI, som Sverige
håller på att gå över till.
21.00 MHT språk är färgen - Ragnar
Sandberg och hans konst. Färg.
21.30 Att se och andra hör. Färg. Vad
kan göras för att förbättra de dövas
situation? I diskussionen deltar bl a
representanter från olika myndig-
heter och huvudpersonen i serien,
Gunilla Wägnar. Programledare
är Fritiof Haglund. Textat.
22.30-22.35 TV-nytt, väder.

TV Torsdag

Skol-TV:
8.30-8.50 Sju gissel. 5. Aderförkalk-
ning. Gymnasiet.
11.00-11.15 En francals. Färg. 26. Ent-
rez dans la danse.
Skol-TV:
12.00-12.15 Föremålen berättar. Sol-
daden. Mellanstadiet.
12.20-12.45 Vårdkunskap. 2. Ett sam-
tal betyder så mycket. Gymnasiet.
16.30 Halvtem: Mysteri. Färg.
16.35 En dag när det kom besök.
Färg.
16.45-17.00 Den lilla klockan - dock-
teater. Färg.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Barnjournalen. Färg.
18.30 Sveriges magasin. Färg.
19.30 Ishockey-VM: Sverige-Finland.
Färg. Lars-Gunnar Björklund.
1. första pausen:
20.05-20.15 Aktuellt.
1. andra pausen:
20.55-21.05 Aktuellt, väder.
22.00 TV-nytt.
Musikteater:
22.05-23.00 Att dansa till. Färg. Lu-
ciano Berio tar kväll i sin serie C'e
musica e musica upp relationen
musik - dans.
Medverk: Giancarlo Menotti, Aure-
lio Milloss, Merce Cunningham,
John Cage och Sylvano Bussotti.

TELEVISION 2

Förskoleprogram:
13.30 Om - figurer och flurer. Färg.
15.55-18.30 Ishockey-VM: Sovjet-
-tjeckoslovakien. Färg. Lars-Gunnar
Björklund.
1. första pausen:
17.25 TV-nytt, väder.
19.00 Riksbildning. Färg.
19.30 Sydnytt, västnytt, mittnytt,
nordnytt, allehanda.
19.30 Rapport med väder.
20.00 Kartan och verkligheten. Färg.
1. Kartan som växte.
20.30 Flekens fataliteter med Rolv
Weslund. Färg. 3. När var tar
sin...
21.00 Insändaren. Textat.
21.30 TV-nytt, väder.
21.35-22.05 Till minne av vämd.
22.00-22.05 TV-nytt, väder.

Färg. Texten på den berömda runs-
tenen vid Böks kyrka och några
strofer ur Havamal ligger till grund
för denna komposition av Ulf Björ-
lin för recitator, fyra sångsolister,
kör och orkester.
Solister: Rannevig Eckhoff sopran,
Jadwiga Koba alt, Josef Köstlinger
tenor och Sven-Anders Bengtsson
bas samt Ture Gudmundsson spå-
kråka, backhorn och näverlur. Sven
B.F. Jansson medverkar som upplä-
sare och Ulf Björlin dirigerar Kam-
markören och SR:s symfoniorkester.

TV Fredag

Skol-TV:
8.30 Norsk TV-teater: Et dukkehjem.
Färg. Högstadiet, gymnasiet. Textat.
Förskoleprogram:
10.30-10.55 Om - figurer och flurer.
Färg.
Skol-TV:
12.00 Klotet 17. Färg. Lågstadiet.
12.20-12.40 Arbetslivsorientering:
Samarbetet på arbetsplatsen. 2.
"Jojje". Gymnasiet.
12.45-13.00 Here we come. Färg. 4.
The old castle. Mellanstadiet.
13.35-14.00 Biologi. 9. Miljön och hur
vi undersöker den. Gymnasiet.
Förskoleprogram:
14.30-14.55 Om - figurer och flurer.
Färg.
16.30 Halvtem: En dag på utflykt i
skogen. Färg.
16.35-16.55 Svanen som försvann.
Färg. Tecknad serie av Bodil Malm-
sten. Del 2.
17.25 Tapahumia. Aktuellt magasin
för finskepråkiga.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Teaterverkstan: Vad är teater
för dig? Färg.
18.30 Sveriges magasin. Färg.
19.30 Det kom en man från Texas -
amerikansk långfilm från 1968. Färg.
Regi: George Marshall.
I rollerna: Glenn Ford, Shirley
Maclaine, Leslie Nielsen.
21.00 Aktuellt, väder.
21.30 TV-nytt.
21.35 1. blickpunkten - utrikespoli-
tiskt magasin. Färg.
22.05-23.05 I morron e de lörd. Färg.
Musikalisk föreläsning från re-
staurang Swing Inn i Malmö. Gäster:
Osten Warnerberg, Gåster: Merit
Hemmingson, Jaki Whithren och det
europiska storbandet Rhythm
Combination and Brass.

TELEVISION 2

17.00 En veterinar på landet. Textat.
17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Hubert. Färg.
18.00 En anarkists död. Färg. Birgitta
Bergmark och Staffan Lamm om
den italienska anarkisten Giuseppe
Pinelli död under polisförhör.
18.30 Kejsarens spion. Färg. 13. På
lykt.
I rollerna: Jacques Fabbrri, Andrée
Boucher, Roger Carel, Barbara
Sommer, Pierre Hatet m fl.
19.30 Sydnytt, västnytt, mittnytt,
nordnytt, allehanda.
19.30 Rapport med väder.
20.00 V11:an. Färg. Frågetävling för
femteklassister. Programled-
are:
Berndt Friberg. Domare: Lennart
Edberg.
20.45 Jazzblon. Leif Anderson visar
gamla jazzkroftiller: Count Basie
Septett and Band.
21.00 Sunderland håller tummarna.
Färg. Engelskt reportage om vad
som hände hemma i Sunderland när
stadens fotbollslag Sunderland spelade
cupfinalen på Wembley Sta-
dium i London den 5 maj 1973 mot
Leeds.
21.25 Anslagsstevian. Färg.
21.30 Arlys och Lasses optiska laby-
rint. Färg. Glada sketcher, vackra
sånger, svängig musik och udda in-
fall med Ardy Ström, Lasse
Aberg, Linda van Dyck, Isabelle
Kallfist och Göte Wilhelmsson m fl.
Gästsolister: Barney Kessel. Förkort-
adt engelsk version som blir SR:s
bidrag vid underhållningsfestivalen
i Montreux.
22.00-22.05 TV-nytt, väder.